

Hamvazószerda – a Nagy böjt kezdete – 2010. február 17.

A remete imádkozáshoz készülődött a barlangjában. Már épp belefogott volna ájtatosságába, amikor egy egér mászott elő és rágcsálni kezdte a remete háncspapucsát. A remete mérgesen rúgta odébb az egeret, majd hosszú perceket töltött azzal, hogy újra összeszedje magát az imához. Az egér azonban újra ott termett, s rágcsálta a papucsot. A remete rendkívül feldühödött. Felugrott, s toporzékolni kezdett, hogy agyontapossa az egeret, miközben hangosan szitkozódott. „Dögölj meg, te undok állat! Miért tereled el állandóan a figyelmemet, amikor én imádkozni akarok?” Az egér, a remete nagy csodálkozására és ijedelmére megszólalt: „Imádkozni? Ugyan, ne áltasd magad! Hogy képzeled, hogy beszélgethatsz Istennel, amikor még hozzám sincs egy kedves szavad?!”

A Nagyböjt első napján, Hamvazószerdán az evangéliumban mindig az imádság, az adakozás és a böjt helyes lelkületéről szóló krisztusi tanítás tárul elénk. Jézus óva int bennünket attól, hogy az emberek csodálata, elismerése kedvéért tegyük a jót, csak a tapsvihar, a dicsérő szavak reményében imádkozunk, adakozunk vagy mutassunk különféle vallásos külsőségeket. Nyilván nem arról van itt szó, hogy tilos lenne nyilvánosan, mások előtt imádkozni, alamizsnát osztani vagy bármi más jót tenni. Sőt, szükség is van erre ahhoz, hogy másoknak jó példát adjunk, tanúságot tegyünk a keresztény életformáról. Azonban aki „csakis” mások előtt, direkt figyelemfelkeltő gesztusokkal cselekszi ezeket, s elvárja a dicséretet, kínosan ügyel arra, hogy bezsebelje az elismeréseket, annak imádsága, látszólagos jószívúsége és áldozatkészsége nem hiteles. Ráadásul már el is nyerte a jutalmat, amit ezzel el lehet érni: a gyorsan múló és sokszor nem is őszinte emberi elismerést és csodálatot. Annak az imádsága, nagylelkúsége és önfeláldozása a hiteles, aki nemcsak a „kamerák előtt” játssza el ezeket cselekedeteket, nemcsak a zsúfolt templomokban, nagy ünnepekkor vesz részt ájtatos képpel a látványos szertartásokon, nemcsak jótékonysági koncerteken és bálakon, tapsvihar és hajbókoló köszönetmondók közepette vet oda valamit a fölöslegéből, hanem állandóan az imádság és a jószívúség lelkületében él. Akkor is rendszeresen imádkozik, ha rejtekben van, senki nem látja, akkor is ad, ha senki nem köszöni meg, nem viszonzza semmivel.

Jézus egyáltalán nem kívánja azt, hogy az Ő követői ne a jutalom reményében legyenek jók, áldozatkészek. A keresztény ember nem azért mond le valamiről, mert rosszul akarja érezni magát, nem azért imádkozik, mert az „kötelező”, de egyébként semmire sem jó. Jézus igenis biztatja tanítványait, hogy reménykedjenek a jutalomban, de rámutat, hogy ez a jutalom több, mint az emberi elismerés, hálálkodás vagy hasonló jókkal való viszonzás. Az Atya, aki a rejtekben is lát, másféle, boldogítóbb jutalmat tartogat az őszintén imádkozóknak, böjtölőknek, adakozóknak. Barsi Balázs egyik elmélkedésében felhívja a figyelmet arra, hogy az isteni jutalom nem ugyanazon a szinten

nyilvánul meg, mint az emberi lemondás, áldozat. Ha így lenne, akkor az, aki valamiről lemond, csak elodázná, időben eltolná annak élvezetét, amiről lemond. Például csak azért nem eszek ma húst, hogy holnap még többet zabáljak (lásd a „torkos csütörtök” újabban divatba jött kiváló szokását!) Vagy csak azért adok a javaimból, hogy azután még többet kapjak a hálálkodóktól vagy kamatfizető adósoktól. Ez nem lemondás, nem áldozat, hanem egy jó üzlet csupán! Ki ne tudna várni vagy ideiglenesen kellemetlenségeket elviselni, ha kis idő múltán jóval többet szerezhetsz vagy nagyobb gyönyörben lehet része? Nem, az isteni jutalom nem ezen a szinten, pusztán a földi javak szintjén nyilvánul meg. Az elmélyült imaélet, az önzetlen jószívűség és a bűjtben is megmutatkozó őszinte áldozatkészség olyan értékeket formál ki az emberben, amelyek megmaradnak az örök életre, mert a szeretetben teszik tökéletesebbé, a szeretetkapcsolatait teszik mélyebbé és boldogítóbbá. Természetesen már itt a földi életben is érezheti és élvezheti az ember ezt a jutalmat, de az örök életre is megmarad, sőt ott teljesedik ki igazán.

Lássuk, hogyan is nyilvánulhat meg konkrétan ez az isteni jutalom! Aki csak a látszat kedvéért, mások előtt imádkozik, de nem él az imádság lelkületében, az könnyen „lebukik”. Amint kilép a templomból vagy amint elmúlik egy-egy ünnep (vagy talán még ki sem lép vagy el sem múlik), máris türelmetlen embertársaihoz, nem tudja elfogadni mások gyöngeségeit, mindenhol és mindenkiben a rosszat, a kifogásolnivalót látja meg először, sokszor keserű a szíve, kiabál és mérgeskedik, rosszindulattal és bizalmatlansággal kezeli embertársait és ilyeneknek gondolja őket is önmaga iránt. A kudarcokat, terheket, szenvedéseket zúgolódva viseli, ha viseli. Azonban aki rendszeresen imádkozik, tényleg erőt és örömet merít Isten jelenlétéből és szeretetéből, az sokkal jóindulatúbb és türelmesebb embertársaihoz. Észreveszi a jót és a szépet a másikban és a világban, a kudarcok és csalódások nem törik le olyan könnyen, nem veszíti el a reményét a szenvedések közepette sem. Derűs lelkülettel veszi vállára a hétköznapi terheit.

Aki csak látványos jótékonysági rendezvényeken, kamerák előtt adakozik, az sokszor a hétköznapiakban a zsugorinál is zsugoribb, anyagi és harácsoló. Alkalmazottait éhbérért dolgoztatja, nem adja meg nekik, ami jár. Az emberek nyilvánvaló nyomora akár a szájáig is érhet, akkor sem feltétlenül veszi észre. Az anyagi veszteségeket félelmetes kirohanásokkal reagálja le, valóban rabja a pénznek, s akár a legközelebbi emberi kapcsolatait, a családját is tönkreteszi ezzel. Akinél azonban a jószívűség, a lemondás annyira természetessé válik, hogy tényleg „nem tudja a bal keze, hogy mit cselekszik a jobb”, az nagy szabadságot él meg az anyagi javakkal szemben. Nem rabja a pénznek és a pénzen megvehető dolgoknak, eszközként használja őket, és nem azok uralkodnak fölötté. Mindig tudja, hogy az emberi kapcsolatok előbbre valóbbak a testi jólétnél és kényelemnél. Épp ezért az anyagi veszteségeket, bizonyos

dolgok hiányát, nélkülözését sem éli meg keserű szívvel, hanem képes derűs maradni kevesebbel megelégedve is. Hát nem csodálatos jutalom ez?

A Nagyböjt szent negyven napja az ősegyházban a katekumenek (keresztelendő hitjelöltek) felkészülésének utolsó, lelkigyakorlatos jellegű, intenzív szakasza volt. Különösen ebben az időszakban törekedtek arra, hogy kifomálják magukban azt a lelkületet, amely Jézus Krisztusban megvolt. Az imádság, az önzetlen szeretet, az áldozatkészség lelkületét, a földi javaktól való elszakadás és az örök életre való vágyakozás lelkületét. Erre való a böjt, a lemondás gyakorlása is. Legyen az előttünk álló Nagyböjt számunkra is olyan időszak, amikor igyekszünk mindjobban elsajátítani és begyakorolni Krisztus személyiségének vonásait, s érezzük is meg egyre teljesebben azt a jutalmat, amit ettől várhatunk! A lelki béke, a megpróbáltatások közepette is megnyilvánuló türelem, a derű és jóindulat, az anyagiaktól való szabadság és a mélyebb szeretetkapcsolatok jutalmát.